

آشنایی با سازمان تجارت جهانی

تألیف و تدوین: سعید شیخانی

مقدمه:

بعداز جنگ جهانی دوم، تجارت جهانی بارکود شدیدی مواجه گردید، به همین دلیل کوششهای فراوانی برای تزریق خون تازه در رگهای خشکیده آن به عمل آمد که نتیجه آن در موافقتنامه عمومی تعرفه‌های گمرکی و تجارت (GATT) (۱) ظاهر گردید.

وظیفه گات در از بین بردن تبعیضهای تجاری و گشودن بازارها و کاهش موانع گمرکی موجود خلاصه می‌گردد، که این امر در دهه‌های گذشته کمابیش میسر گردید، به طوری که تجارت جهانی چهار برابر گردیده و تعرفه‌های گمرکی موجود در این فاصله زمانی به شدت کاهش یافت، از طرف دیگر تعداد اعضای گات از ۱۸ کشور در ۱۹۴۷ تأسیس به ۱۲۴ کشور فزونی یافت.

ولی به تدریج مشکلات جدیدی بر سر راه گات ایجاد گردید که می‌توان آنها را تحت عنوان موانع گمرکی غیر تعرفه‌ای معرفی کرد (از قبیل دمپینگ، استفاده از اختراعات مخترعین یک کشور در دیگر کشورها و...)، و این در حالی بود که هیچگونه قانون مدون مشترکی در این ارتباط بین اعضای گات وجود نداشت.

برای مقابله با مشکلات فوق، اعضای گات در دوراروگوئه که نزدیک به ۷ سال طول کشید، تصمیم به گسترش قوانین و ملحق کردن بندهای جدید به قوانین قبلی گرفتند. اهم موضوعات الحاقی به قوانین گات عبارت است از:

- ۱- تجارت خدمات در بین کشورهای عضو. (GATS) (۲)
- ۲- حمایت از مالکیت معنوی (TRIPS) (۳)
- ۳- برخورد قانونی با کشورهای بی که از دمپینگ و سوبسید جهت تقویت تولیدات خود در بازارهای جهانی استفاده می‌کنند.

وبالآخره ورود تجارت تولیدات کشاورزی و نساجی تحت قوانین جدید، در واقع گات تبدیل به یک سازمان تجاری بسیار بزرگ گردید که تنها قسمتی از آن را قوانین قبلی گات تشکیل می‌داده و بدین ترتیب تصمیم بر این گرفته شد تا گات به سازمان تجارت جهانی (۴) تغییر نام دهد.

در ادامه با توجه به دیاگرام سازمان تجارت جهانی، هریک از قسمت‌های تشکیل دهنده این سازمان و قوانین مربوط به آنها به صورت مختصر توضیح داده خواهد شد.

سازمان تجارت جهانی

(Wto):

سازمانی است که جایگزین موافقتنامه گات گردیده و از سه ستون اصلی TRIPS, GATS و GATT تشکیل شده است و از سال ۱۹۹۵ قانوناً آغاز به کار کرده است. و مرکز آن در ژنو مستقر می‌باشد.

۱- کنفرانس وزراء:

کنفرانس وزراء، ارگان اعلا سازمان تجارت جهانی می‌باشد و شامل نمایندگان کشورهای عضو (در سطح وزیر) بوده و حداقل هر دو سال یکبار تشکیل می‌شود و وظیفه آن دفاع از منافع سازمان و نظارت بر انجام تمامی وظایف سازمان می‌باشد.

۲- انجمن عمومی:

هریک از کشورهای عضو دارای نماینده در انجمن عمومی می‌باشد و وظیفه آن عبارت است از: انجام مصوبات کنفرانس وزراء در فاصله

زمانی بین دو جلسه کنفرانس فوق، نظارت بر انجام حکمیت در ارتباط با اختلافات بوسیله کمیته‌های کارشناسی بررسی سیاستهای تجاری و نظارت بر انجام قوانین تجاری مصوب توسط اعضا

هریک از اعضای WTO دارای یک رای در انجمن عمومی بوده و اتحادیه اروپا (۵) نیز مانند دیگر اعضا در انجمن عمومی دارای رأی می‌باشد.

۳- مدیر عامل:

مدیر عامل از طریق کنفرانس وزراء انتخاب می‌شود و وظایف اختیارات و مدت تصدی پست نیز از طریق کنفرانس فوق تعیین می‌شود. مدیریت دفتر سازمان برعهده مدیر عامل می‌باشد، ولی در انجام وظایف، دفتر سازمان و مدیر عامل هر یک به صورت مستقل انجام وظیفه می‌نمایند.

شخص مدیر عامل نظارت مستقیم بر انجام مصوبات کنفرانس وزراء و انجمن عمومی سازمان داشته و بصورت سالانه گزارشی در ارتباط با فعالیت‌های سازمان تجارت جهانی، پیش‌بینی بودجه سال آینده، حسابرسی بودجه سال گذشته و مسائل مالی و اداری سازمان را بهمهده دارد.

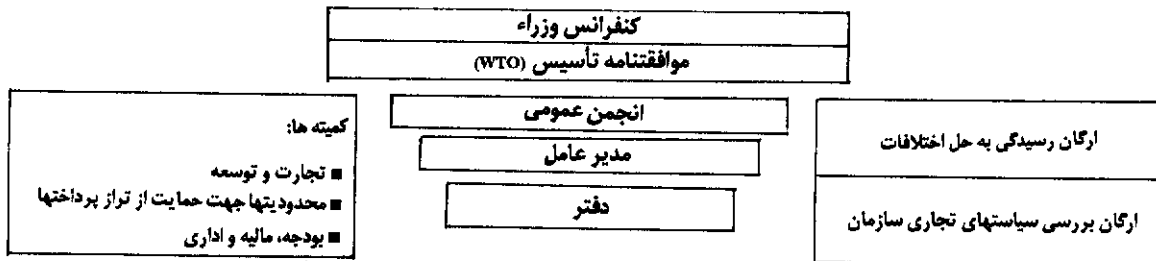
قابل ذکر است که مدیر عامل گات از ابتدای تشکیل تا هم‌اکنون عبارتند از:

(۱۹۶۸-۱۹۴۸ میلادی) آقای اولیور لانگ (OLIVER LONG) (۱۹۸۰-۱۹۶۸ میلادی)

آقای آرتور دانکل (ARTURE DUNKEL) (۱۹۹۳-۱۹۸۰ میلادی) مدیر عامل گات آقای

پیتر دنیس ساترنلند (PETER DENIS SUTHERLAND) بوده که این شخص ایرلندی تا انتهای سال ۱۹۹۴ بر مسند کار بود.

سازمان تجارت جهانی (WTO)

موافقتنامه های عمومی

GATT	GATS	TRIPS
اصول مشترک		
قانون مدینه فاضله	قانون معاملات ملی	
تجارت منصفانه	حذف موانع تجاری	
معاملات مختلف با کشورهای کمتر توسعه یافته	حمایت از محیط زیست	
انجمن مربوط به تجارت کالا	انجمن مربوط به تبادل خدمات	انجمن حامی مالکیت معنوی در تجارت
موافقتنامه ها: ۱- کشاورزی ۲- بهداشت ۳- پوشاک و منسوجات ۴- موانع تکنیکی تجاری ۵- سرمایه گذاری ۶- زیر قیمت فروشی ۷- ارزش گذاری گمرکی ۸- بازرسی محموله قبل از ارسال آن ۹- قوانین کشورهای مبدأ ۱۰- مجوز واردات کالا ۱۱- پرداختهای تشویقی (سوسید) ۱۲- قوانین حمایتی	موافقتنامه ها: ۱- رفت و آمد افراد ۲- ترافیک هوایی ۳- حمل و نقل دریایی ۴- خدمات مالی ۵- ارتباطات راه دور	قرار دهای : ۱- برون (هنر و ادبیات) ۲- پاریس: حمایت از مالکیت معنوی (حقوق ناشرین، مخترعین، مارکهای تجاری، اسامی شرکتها و اسرار تجاری) ۳- وائسنگتن (مدارهای الکترونیکی) - مقررات مربوط به هرگونه تقلید از تولیدات دیگر کشورها

موافقتنامه های خصوصی

بازارهای عمومی	موافقتنامه بین المللی در ارتباط با فرآورده های لبنی
تجارت هواپیماهای کشوری	موافقتنامه بین المللی در ارتباط با گوشت گاو

Lemois- Société De Banque Suisse - Décembre 1994 مأخذ:

۴- دفتر سازمان:

دفتر سازمان تجارت جهانی تحت نظر مدیرعامل آن فعالیت می‌کند، و وظایف اصلی آن عبارتند از: برپایی جلسات مذاکرات بین اعضای سازمان فوق، دادن پیشنهادات لازم به اعضا در ارتباط با سیاست تجاری آنها و بررسی آمارهای مربوط به فعالیتهای اعضا و چگونگی حل اختلافات بین اعضا و...

دفتر سازمان تجارت جهانی در داخل مرکز سازمان فوق در ژنو واقع شده است و وظایف آن به ۴۰۰ مورد بالغ می‌گردد.

۵- موافقتنامه‌های عمومی:

از موافقتنامه‌های فوق می‌بایست کلیه اعضای سازمان تبعیت کنند، و در سه شاخه طبقه‌بندی گردیده، که عبارتند از: TRIPS, GATS, GATT

۶- GATT:

به طور کلی در سال ۱۹۴۵ برای اولین بار دولت آمریکا پیشنهاد تشکیل سازمان بین‌المللی تجارت را ارائه نمود. که در آن GATT چهارمین مرحله در پروسه تکامل سازمان فوق محسوب می‌گشت، ولی به علت انقضای مهلتی که بعد از آن می‌بایست تعرفه‌های گمرکی کاهش می‌یافت و طولانی شدن مدت تشکیل سازمان فوق، موافقتنامه گات در اواخر سال ۱۹۴۷ توسط ۱۸ کشور امضا گردید و از اول سال ۱۹۴۸ رسماً آغاز به کار نمود.

تغییراتی که در گات ایجاد شد، طی نشستهایی که به دور (ROUND) معروف هستند، به وقوع پیوست، که مهمترین این دوره‌ها، دورکنسلی (KENNEDY)، دور توکیو و دور آرگوئه بود.

گات در دوره زمانی ۱۹۶۴-۶۶ به علت ملحق شدن بخش جدیدی به آن، تحت عنوان کمیته تجارت و توسعه گسترش یافت، این بخش جهت بهبود وضع کشورهای در حال توسعه تأسیس گردید.

گات برخلاف سازمان بین‌المللی تجارت، تنها شامل مبادله کالا بود و این درحالیست که سازمان بین‌المللی تجارت علاوه بر مبادله کالا، شامل بخشهای دیگری همچون مبادله بین‌المللی خدمات و حمایت از قوانین مالکیت معنوی نیز می‌شود. اساس گات بر روی قانونی تحت عنوان قانون مدینه فاضله (LA NATION LAPLUS FAVORISEE) استوار است.

مفهوم مدینه فاضله در قرون ۱۸ و ۱۹ مطرح گردید. آمریکاییها همواره برای این مطلب که قوانین شرکای تجاری آنها در امر تجارت باید شبیه قوانین آمریکا باشد باز فشاری می‌کردند و به همین دلیل قانون مدینه فاضله از دهه ۱۹۳۰ وارد قوانین آمریکا گردید، و سپس پایمو اساس موافقتنامه گات قرار گرفت، و هم‌اکنون در GATS و TRIPS نیز تکرار گردیده است. قانون فوق بیان‌کننده این مطلب است که قوانین تجاری می‌بایست در تمام کشورها یکسان باشد. و تنها در حال توسعه بودن یک کشور و یا ایجاد مناطق آزاد توسط چند کشور و یا یک کشور و یا رضایت کلیه کشورهای برای مستثنی کردن یک کشور از قانون فوق می‌تواند باعث مطلق شدن آن قانون نسبت به یک کشور و یا چند کشور گردد. هم‌اکنون ۱۲۴ کشور عضو گات می‌باشند و نزدیک به ۹۰ درصد از کل معاملات جهانی کالا را اعضای گات انجام می‌دهند.

در سازمان تجارت جهانی گات متشکل از یک انجمن است که مسئولیت موافقتنامه عمومی تعرفه گمرکی و تجارت را برعهده دارد و شامل ۱۲ موافقتنامه می‌باشد. که عبارتند از:

— موافقتنامه کشاورزی: هدف از موافقتنامه کشاورزی در سازمان ایجاد یک بازار تجاری آزاد در سراسر جهان می‌باشد. اعضای می‌بایست سیاست قیمت‌های تخمینی را کنار گذاشته و بر اساس قیمت بازار، کالاها را از کشاورزان خریداری نمایند، ولی می‌بایست قیمت محصولات کشاورزی را به صورت نقد پرداخت نمایند تا کشاورز دچار کمبود مالی نگردد. کشورهای صنعتی در عرض ۶ سال و کشورهای در حال توسعه در عرض ده سال

می‌بایست سیستم فوق را اجرا کنند و دیگر کشورهای ضعیف می‌توانند از سیستم فوق تبعیت نکنند.

کشورهای عضو می‌بایست سوبسیدهای پرداختی و کمکهای داخلی به کشاورزان را محدود و به قانون عمومی تعرفه گمرکی سازمان در ارتباط با محصولات کشاورزی احترام بگذارند.

— موافقتنامه بهداشت: رعایت بهداشت در کالاهای صادراتی یکی از شرایط مهم اینگونه کالاهاست.

— موافقتنامه پوشاک و منسوجات: موافقتنامه فوق جایگزین موافقتنامه الیاف که در سال ۱۹۷۴ امضاء گردید و در انتهای سال ۱۹۹۴ بعد از چندین بار تعویق به پایان رسید می‌گردد.

— موافقتنامه موانع تکنیکی تجاری: این موافقتنامه جهت جلوگیری از هرگونه برخورد مضر بین شرکت‌های مختلف در ارتباط با مارک تجاری، قوانین تکنیکی و برجسبه‌های مختلف به تصویب رسیده است.

— موافقتنامه سرمایه‌گذاری: هدف از این موافقتنامه تنها انتقال سرمایه از طریق انتقال کالایی باشد و هیچگونه ربطی به انتقال خالص سرمایه (به صورت نقد) از یک کشور به کشور دیگر ندارد.

— موافقتنامه زیر قیمت فروش (DUMPING): عبارت است از فروش کالا و محصول در بازارهای خارجی به قیمتی کمتر از هزینه نهایی آن کالا یا محصول بمنظور شکست دادن رقبا و بدست گرفتن کامل بازار و نهایتاً ایجاد انحصار و شبه انحصار برای آنکمی‌ها " قیمت‌ها را طبق دلخواه بالا ببرند. کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی، در صورتی که با ارزان فروش شریک تجاری خود مواجه شوند، حق دارند مالیات و یزهای بر واردات آن کشور وضع کنند.

— موافقتنامه ارزش گذاری گمرکی: منظور قیمت گذاری کالاهای وارداتی می‌باشد که به پنج

طریق اعضای سازمان تجارت جهانی می‌توانند این عمل را انجام دهند.

— موافقتنامه قوانین کشورهای مبدأ: هدف از این موافقتنامه، یکسان کردن قوانین استاندارد کشورهای صادرکننده کالا می‌باشد.

— موافقتنامه مجوز واردات کالا: موافقتنامه فوق جهت به حداقل رساندن موانع اداری برسر راه واردات کالا می‌باشد.

— موافقتنامه پرداختهای تشویقی: منظور از پرداختهای فوق اعطای هرگونه کمک به صادرکنندگان کالا می‌باشد و هدف از موافقتنامه فوق کاهش حجم پرداختهای تشویقی و تحت کنترل قراردادین اختلافات ناشی از اینگونه پرداختها می‌باشد.

— موافقتنامه قوانین حمایتی: کشورهایی که شاهد نابودی تولیدات داخلی خود در اثر آزادی واردات می‌باشند می‌توانند با توجه به ضوابط سازمان جهانی تجارت یکسری قوانین حمایتی برای تولیدکنندگان داخلی برقرار کنند.

قابل ذکر است که هیچ‌کسوری نمی‌تواند بر علیه کشوری خاص دست به برقراری قوانین حمایتی بزند، مگر در مواردی که سازمان اجازه داده باشد.

GATS - V

موافقتنامه عمومی در مورد تجارت خدمات (GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES)

دومین شاخص اصلی سازمان تجارت جهانی را تشکیل می‌دهد. موافقتنامه فوق برای اولین بار تجارت خدمات را وارد سفوفات تجارت جهانی نمود.

بخش اول موافقتنامه فوق مشخصات خدمات مورد نظر موافقتنامه را تبیین می‌کند و بخش دوم بیان‌کننده کلیات موافقتنامه فوق و بخش سوم اصولی که می‌بایست کلیه اعضا آنها را رعایت کنند می‌باشد.

— موافقتنامه GATS اولین موافقتنامه در

نوع خود در جهان می‌باشد که در ارتباط با انتقال نیروی کار، ارتباطات، حمل و نقل هوایی و دریایی و خدمات مالی بحث می‌کند. GATS دارای یک انجمن می‌باشد که مسئولیت نظارت بر اجرای مفاد موافقتنامه فوق توسط اعضا را بر عهده دارد.

بر اساس قرارداد GATS شرکت‌های یک کشور (مثلاً "A") می‌توانند از تمامی خدمات تلفنی، پستی و اطلاعاتی یک کشور دیگر (مثلاً "B") برای عرضه خدمات به مصرف‌کنندگان کشور B استفاده کنند. همچنین مصرف‌کنندگان کشور B می‌توانند به راحتی از خدمات عرضه شده توسط کشور B استفاده کنند.

قابل ذکر است که موافقتنامه خدمات مالی شامل بانکهای مرکزی و اسرار بانکهای کشورها نمی‌شود.

TRIPS - A

سومین ستون سازمان تجارت جهانی را موافقتنامه حمایت از حقوق مالکیت معنوی تشکیل می‌دهد.

موافقتنامه فوق شامل قراردادهای برن، پاریس و واشنگتن بوده و حامی حقوق معنوی به صورت عام می‌باشد. از قبیل حقوق ناشرین، مخترعین، مارکهای تجاری، هنر، ادبیات و ساخت مدارهای الکترونیکی (INTEGRATED CIRCUITS) نیز دارای یک انجمن بوده که مسئولیت نظارت بر اجرای موافقتنامه‌های آن را به عهده دارد.

9- اصول مشترک:

منظور از اصول مشترک اصولی است که تمامی اعضا می‌بایست به آنها پایبند بوده و عبارتند از: — قانون معاملات ملی: بر اساس این قانون کشورهای عضو حق ندارند در برابر تولیدات داخلی و کالاهای وارداتی طوری عمل کنند که باعث تضعیف کالاهای وارداتی در برابر تولیدات داخلی گردد.

— قانون مدینه فاضله که قبلاً "بحث آن آمد"

— حذف موانع تجاری

— تجارت منصفانه: بر اساس این قانون هر کشوری حق دارد قوانین خود را بر اساس قوانین کشوری که با آن در حال تجارت است تغییر ندهد، به عبارت دیگر اگر کشور طرف معامله اقدام به افزایش موانع گمرکی خود نمود کشور دیگر نیز می‌تواند موانع گمرکی خود را افزایش دهد.

— قانون حمایت از محیط زیست: کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی می‌توانند برای حمایت و حفظ بهداشت، جان افراد و حیوانات وحشی گیاهان به ایجاد یکسری محدودیتها در برابر موافقتنامه‌های سازمان از قبیل آزادی واردات و غیره اقدام کنند.

— معاملات مختلف: کشورهای کمتر توسعه یافته جهت افزایش توانائیهای آنها و ایجاد زمینه‌های رشد اینگونه کشورها.

در برابر موافقتنامه‌های عمومی که کلیه اعضا می‌بایست از آنها تبعیت کنند، موافقتنامه‌های دیگری در سازمان وجود دارد که تنها اعضای امضاءکننده آنها می‌بایست از قوانین فوق تبعیت کنند.

موافقتنامه‌های فوق عبارتند از:

— موافقتنامه بین‌المللی بر روی مواد لبنی.

— موافقتنامه بین‌المللی بر روی گوشت گاو

— بازارهای عمومی

— تجارت هواپیماهای کشوری

به طور کل سازمان تجارت جهانی از تاریخ اول ژانویه ۱۹۹۵ میلادی رسماً "آغاز به کار نمود و در سال ۲۰۰۰ میلادی تعرفه‌های گمرکی بر روی تولیدات صنعتی کاملاً "در تمامی کشورهای عضو حذف خواهد شد و در سال ۲۰۰۶ میلادی کلیه حقوق گمرکی و حمایت‌های صادراتی بر روی کالاهای کشاورزی در کشورهای صنعتی حذف خواهد گردید و در سال ۲۰۱۶ کلیه حقوق گمرکی و حمایت‌های صادراتی بر روی کالاهای کشاورزی در کشورهای در حال توسعه حذف خواهد گردید. همچنین قوانین گمرکی و حمایت‌های صادراتی بر روی منسوجات و البسه در این سال حذف خواهد شد.

پس نوشتها:

منابع:

IMPRIMERIES ET DU MATERIEL
3-GATT/OMC 1994, DOCUMENTATION
DE BASE, 2EME EDITION
REMANIEE, SERVICE DE PRESSE
ET D'INFORMATION DFEP, PALAIS
FEDERAL

4-LEMOIS, SOCIETE DE BANQUE
SUISS, DECEMBRE 1994

۵- خلعت بری، فیروزه- مجموعه، مفاهیم پولی،
بانکی و بین المللی، شرکت افست، (۱۳۷۱)

1-14 FACT SHEETS SUR LES
PRINCIPAUX DOMAINES DU GATT
DEPARTEMENT FEDERAL DE
L'ECONOMIE PUBLIQUE (1994)

2-MESSAGE DU CONSEIL FEDERAL
RELATIF A L'APPROBATION DES
ACCORDS DU GATT/OMC
(CYCLE D'UGUAY), MESSAGE 1
GATT DU 19 SEPTEMBRE 1994,
OFFICE CENTRAL FEDERAL DES

1-GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS
& TRADE.

2-GENERAL AGREEMENT ON TRADE
IN SERVICES.

3-TRADE - RELATED ASPECTS OF
INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS.

4-WORLD TRADE ORGANIZATION.

5-EUROPEAN UNION.

The Only Persian Gulf Business & Industrial Directory

هزینه تبلیغات در جهت توسعه صادرات یک سرمایه گذاری واقعی است

معرفی توانایی های تولیدی - فنی، خدماتی و بازرگانی شما در معتبرترین راهنمای بازرگانی - صنعتی

خلیج فارس به زبانهای انگلیسی و عربی در تیراژ ۱۶۰۰۰۰ نسخه

توزیع در کشورهای عربستان سعودی، کویت، بحرین، امارات متحده عربی، عمان، قطر، مصر،

سنگاپور، هند، آمریکا، انگلستان، ژاپن و ایران

دوره هفدهم راهنمای بین المللی تله گلف، کوتاهترین راه ورود به بازار جهانی است

برای ورود به بازار جهانی تجارت و قرار گرفتن در زمره مراکز عمده بازرگانی منطقه فرصت مغتنمی
در اختیار شماست. زمان پذیرش آگهی از بهمن ماه ۱۳۷۳ خواهد بود. ضمناً تعداد محدودی کتاب
راهنما مربوط به سال ۱۹۹۵ نیز برای عرضه به مشتریان آماده تحویل می باشد.

فکس: ۸۸۴۶۶۷۶

تلفن: ۸۸۳۴۵۲۸